

دانستنی‌های پدافند غیرعامل

کتاب عمومی مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌ها

مطابق با شرح درس

ابلاغ معاون محترم توسعه مدیریت

و سرمایه انسانی رئیس دستگاه

و سازمان پدافند غیرعامل کشور

گردآوری و تألیف:

حمید اسکندری

سرشناسه

اسکندری، حمید، ۱۳۳۸ -

عنوان و نام پدیدآور : دانستنی‌های پدافند غیرعامل - دوره عمومی مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌ها.../گردآوری و تألیف حمید اسکندری؛ ویراستار علمی غلامرضا جلالی‌فراهانی.

وضعیت ویراست

ویراست ۷.

مشخصات نشر

تهران: بوستان حمید، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری

دوازده، ۱۹۲ص. مصور، جدول، نمودار

شابک

۳۰۰۰۰ ریال، ۹-۶۸-۶۴۱۲-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت

: کتابنامه.ص. ۱۹۲.

موضوع

دفاع غیرنظامی

Civil defense : موضوع

موضوع

: آفندی (علوم نظامی)

Offensive (Military science : موضوع

موضوع

: دفاع ملی

Military readiness : موضوع

شناسه افزوده

: جلالی‌فراهانی، غلامرضا، ۱۳۳۷ -، ویراستار

رده بندی کنگره

۵ UA

رده بندی دیویی

۳۵۱

شماره کتابشناسی ملی : ۱۳۰۵۵

انتشارات

عنوان : دانستنی‌های پدافند غیرعامل دوره عمومی مدیران و کارشناسان دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌ها

گردآوری و تألیف: حمید اسکندری

ویراستار علمی: دکتر غلامرضا جلالی‌فراهانی

ناشر: بوستان حمید

چاپ: اول ویراست ۷ - سال ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه برداری برای ناشر محفوظ است و هرگونه تکثیر و کپی برداری بدون اجازه ممنوع است.

۰۹۱۲۲۳۷۵۰۳۹

۰۹۱۲۷۷۵۷۸۳۸

تلفن ناشر و پخش کتاب: ۶۶۴۸۲۳۸۹

آدرس فروشگاه اینترنتی: boostanhamid-pub.ir « این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است »

پیش گفتار

امروزه شاهد مفاهیم جدیدی همچون جنگ نرم، جنگ زیستی، جنگ اقتصادی و ... هستیم. به عبارتی حوزه‌هایی همچون حوزه‌های اقتصادی، سیاسی، علمی، دانش و فناوری، حوزه‌های جدید جنگ محسوب می‌شوند. به عنوان مثال امروز در موضوع هسته‌ای که در واقع دارای عملکرد اقتصادی و بازدارندگی است، شاهد درگیری‌های سختی بین غرب و ایران هستیم، مناقشاتی که با ناسی جنگی آن دانش و فناوری هسته‌ای است و ما در چنین جبهه‌ای با تلاش برای کسب، ارتقاء و تحکیم این دانش، در حال دفاع می‌باشیم.

رئیس سازمان پدافند غیرعامل در اولین گردهمایی استانداران دولت جدید در بخشی از سخنان خود اظهار داشتند: سه دست تهدید وجود دارد: تهدید نظامی، تهدیدات نوین یا فناورانه و دیگری تهدیدات مردم محور، که این حوزه به توجه بیشتر استانداران و وزارتخانه‌ها نیازمند است.

در تهدیدات مردم محور، دشمن رویکردهای متفاوتی دارد. اولین رویکردی که دشمنان دنبال می‌کنند، جنگ نرم یا جنگ ایده‌ها و باورها است. در واقع چرخش ذهن مردم به سمت اهداف خودشان (دشمن) است، رویکرد دوم آن جنگ اقتصادی و ایجاد چالش در مردم و جنگ بی قاعده است که در آن محور کار، مردم هستند. از نظر دشمنان در این حوزه هر کشوری که بتواند مردم را خوب هدایت کند برنده و چنانچه اداره مردم را بدست بدهد جنگ را باخته است. این چالش‌ها می‌تواند مسائل اقتصادی امنیتی را در حوزه دیگر در بر گیرد لذا باید حوزه‌های مردم را به طور جدی دنبال کرد.

تهدید های فناوری محور، عبارتند از: تهدید سایبری، تهدید زیستی، تهدید شیمیایی و تهدید کالبدی. وقتی که تهدیدها اینگونه است بایستی به راه حل‌هایی با رویکرد متفاوت در پدافند غیرعامل پرداخته شود.

در برنامه پنج ساله پنجم توسعه کشور، بند «ک» ماده ۲۰۱ آن که در ارتباط با امور دفاعی، امنیتی، سیاسی و برنامه های کلان پدافند غیر عامل بوده، به شرح زیر می باشد:

ماده ۲۰۱- بند «ک»: رعایت اصول پدافند غیرعامل در طراحی و اجرای طرح های حساس و مهم و یا در دست مطالعه و نیز تأسیسات زیربنایی و ساختمان های حساس، شریان های اصلی و حیاتی کشور و آموزش عمومی مردم توسط دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۱۷۹) این قانون، به منظور پیشگیری و کاهش مخاطرات ناشی از سوانح غیر طبیعی.

لذا اندیشه تهیه و تدوین کتب آموزشی و برگزاری کلاس های آموزشی در زمینه دفاع غیرعامل یکی از گام های مهم، اصولی و زیربنایی در نیل به اهداف راهبردی و تحقق برنامه های پنجم و ششم توسعه کشور در خصوص پدافند غیرعامل بوده است.

سازمان پدافند غیرعامل کشور در راستای تحقق اهداف و نیازسنجی آموزشی، سطوح مخاطبین را به پنج سطح: (۱) آحاد مردم (۲) کارکنان عادی (۳) مدیران اجرایی و کارشناسان (۴) مدیران میانی (۵) مدیران عالی (راهبردی) دسته بندی نموده است.

براین اساس تدوین این کتاب برای آگاه سازی کارشناسان و کارکنان دستگاه های اجرایی و شرکت ها به عنوان کتاب مرجع آموزش عمومی پدافند غیرعامل، مطابق با سرفصل ابلاغ شده توسط «معاون محترم توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور»^۱ در ۱۲ ساعت ارائه می گردد.

این ویرایش با آخرین نظریات کارشناسان معرکت ها و قرارگاه های سازمان پدافند غیرعامل در مواردی مثل پدافند سایبری، پدافند شیمیایی، پدافند هسته ای و پدافند مردم محور اصلاح و بروز رسانی شده است و در بخش ضمیمه کتاب مباحثی در خصوص اثرات کرونا و پروسه بر جامعه و راهنماها و دستورالعمل های عمومی مقابله با آن، ضرورت فشرده مطرح شده است.

حمید اسکندری

(هشت)

۱. عنوان مرجع ابلاغیه مربوط به دولت وقت در زمان صدور است.

فهرست

فصل اول کلیات، اصول و مبانی پدافند غیرعامل

- ۱- کلیات ۱۴
- ۲- دیدگاه مقام معظم رهبری در خصوص پدافند غیرعامل ۱۷
- ۳- دیدگاه‌ها و نظرات ریاست محترم سازمان پدافند غیرعامل ۱۸
- ۴- تاریخچه و سوانح جهانی پدافند غیرعامل ۳۰
- ۵- نقش و اهمیت پدافند غیرعامل در طرح‌ها ۳۳
- ۶- چشم‌انداز پدافند غیرعامل کشور ۳۴
- ۷- اهداف کلان در افق چشم‌انداز پدافند غیرعامل ۳۶
- ۸- قوانین بالادستی پدافند غیرعامل (سند، سیاست‌های کلی، برنامه ششم) ... ۳۸
- ۹- امنیت ملی و پدافند غیرعامل ۴۹
- ۱۰- سطوح پدافند غیرعامل ۵۱
- ۱۱- اصول و ملاحظات پدافند غیرعامل ۵۵
- ۱۲- مرور کلی تهدیدات ۵۹
- ۱۳- تئوری (۵) حلقه استراتژیک واردن ۶۳

فصل دوم تهدیدات سایبری و پدافند سایبری

- ۱- کلیات ۶۵
- ۲- منابع تهدیدات، انواع تهدیدات و روش‌های حملات سایبری ۶۸

۷۲	۳- سایر مسائل و راهکارها
۷۵	۴- پدافند سایبری
۷۹	۵- تهدیدات شبکه های رایانه ای بی سیم
۷۹	۶- شبکه های اجتماعی اینترنت و تهدیدات آن

فصل سوم آشنایی با پدافند زیستی، پدافند شیمیایی و پدافند پرتوی

۸۳	۱- کدات
۸۵	۲- استفاده دشمن از سلاح های میکروبی در دوران دفاع مقدس
۸۷	۳- آگام از سمات زیستی و روش های انتشار عوامل
۸۸	۴- انواع تهدیدات زیستی
۹۰	۵- آشنایی با چرخه پدافند زیستی
۹۷	۶- اصول و اقدامات پیشگیری مصوبین حوادث زیستی
۹۸	۷- پدافند زیستی و معرفی فراگام آن
۱۰۰	۸- آشنایی با پدافند شیمیایی
۱۱۱	۹- آشنایی مختصر با تهدیدات پرتوی و پدافند پرتوی

فصل چهارم مباحث مرتبط با پدافند کالبدی (آسیب پذیری کالبدی، تاب آوری و ...)

۱۱۷	۱- تعاریف و اصطلاحات
۱۱۹	۲- کلیاتی در باب پدافند کالبدی
۱۲۲	۳- فرآیند الگوسازی برآورد تهدیدات
۱۲۳	۴- چرخه مدیریت آسیب پذیری جامع

- ۵- پیامد و پیامدشناسی ناشی از وقوع تهدیدات ۱۲۷
- ۶- تاب‌آوری در سامانه‌ها ۱۳۱
- ۷- مباحث مرتبط با سازه‌های امن و مقاوم ۱۳۴
- ۸- مقررات ملی ساختمان- مبحث ۲۱ (پدافند غیرعامل) ۱۳۸
- ۹- آیین‌نامه‌ها و الزامات پدافند غیرعامل ۱۳۹

فصل پنجم اقتصاد مقاومتی- پدافند اقتصادی

- ۱- اقتصاد مقاومتی از منظر مقام معظم رهبری ۱۴۱
- ۲- راه‌کارهای تابنده جنگ اقتصادی ۱۴۴
- ۳- سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی ۱۴۸

فصل ششم سایر مباحث (تهدیدات زیست‌محیطی، تهدیدات، نیمه سخت و ...)

- ۱- آشنایی با تهدیدات فرهنگی ۱۵۳
- ۲- جنگ روانی ۱۵۵
- ۳- جنگ رسانه ۱۶۰
- ۴- تهدیدات بمب‌های الکترومغناطیسی ۱۶۲
- ۵- تهدیدات بمب‌های گرافیتی ۱۶۵
- ۶- آشنایی با استتار، اختفاء و فریب ۱۶۷
- ۷- سنجش از دور و سیستم‌های شناسایی ۱۷۱

فصل هفتم آشنایی با مدیریت بحران

۱- کلیات ۱۷۳

۲- مدیریت بحران ۱۷۴

۳- مدیریت بحران و پدافند غیرعامل ۱۷۵

۴- مراحل مدیریت بحران ۱۷۷

- مباحث مهمه:

۱- اثرات و بررسی کربنا بر جامعه، راهنماها و دستورالعمل ها مقابله با آن ۱۸۱

۲- جدول اولیهدیالیز و تحلیل آن ۱۹۱

- کتابنامه ۱۹۲